

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam po pošti, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstoteke za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratno oglašje primoren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nezaprite reklamacije so poštne proste.

Gornja Savinjska dolina.

Kakor hitro se je pojavila v političnem življenju spodnještajerskem Slovenska kmečka zveza, postavila se je Gornja Savinjska dolina ob njeno stran ter držala zvesto ž njo tudi v časih najljutejšega boja, kakor se je pri nas razvil ob času zadnjih državnozborskih volitev. Zvestoba se mora z zvestobo plačevati, zato so se poslanci Slovenske kmečke zveze ozirali pri svojem delovanju tudi na težnje in zahteve Gornje Savinjske doline in porabili so sedaj prvo priliko, da politijo med vrle svoje pristaše, jim izrečejo zahvalo ter poročajo o svojem delovanju. Zadnje nedeljo dne 8. septembra je priredila Slovenska kmečka zveza tri shode v Gornji Savinjski dolini, ki so se vsi sijajno obnesli ter pokazali o zaupanju, katero vživa naša kmečka stranka v tem okraju.

Shod v Lučah.

Zjutraj po rani sv. maši se je vršil shod v Lučah, kamor so prihiteli tudi vrli Solčavčani s svojim župnikom in županom. Predsedovala sta župan lučki in župan solčavski. Državni poslanec dr. Korošec razvija program S. K. Z., govori o delovanju in položaju v državnem zboru ter se bavi s krajevnimi zadevami. Med zborovalci in govornikom se je razvil potem zanimiv razgovor o domačih zadevah, posebno glede pašnikov, cest, šole itd. Poslanec obljubi posredovati v napominjanih zadevah. G. župan solčavski predlaga nato več resolucij (sklepov), v katerih se izreka zaupanje poslancem S. K. Z., se obsoja odpad dr. Ploja, se zahtevajo kmetijske šole, besne zveze s Kranjsko in Koroško, se obsoja postopanje liberalcev pri družbi sv. Cirila in Metoda itd. Nato se je shod, ki se je obnesel na vsestransko zadovoljnost, zaključil.

Shod v Ljubnem.

Par liberalnih pristašev je pred shodom sicer grozilo, da bo motilo shod z življenjem, toda ko se je pričelo zborovanje, padlo je liberalnim junakom srce v hlače in omejili so se razadnje na par medklicev, toda tudi za te je posebno učitelj Hribernik skupil tako pošteno, da menda ne bo kmalu zopet našel veselja, delati medklice na shodih naših poslancev. Opozarjamo, da se je pri tej družbi nahajal tudi gozdarski uradnik Gril, ki ima sicer geslo Heil

und Sieg in nemštvo vedno na svojem jeziku, a je ob enem tudi najboljši pristaš celjske „Narodne“ stranke. Shodu sta predsedovala župan Juvan in veletržec Petek. Državni poslanec dr. Benkovič, navdušeno pozdravljen, je govoril o Kmečki zvezi, o štajerski in Narodni stranki. Udarci so padali tako močno in silovito po nasprotnikih, da so bili brez besede, naši pristaši pa so z navdušenimi vskliki dajali izraza svojemu oduševljenju. Za dr. Benkovičem je govoril državni poslanec dr. Korošec. Dokazal je, da so poslanci S. K. Z. pošteno začeli izpolnjevati obljube, ki so jih delali ob času volilnega boja, dočim so poslanci Narodne stranke živeli v brezdelnosti. Tudi ta govor je našel splošno odobravanje. Potem so kmetje stavili nekatera vprašanja in se posebno pritoževali o kaznovanju zaradi šolskih zamud. Ko sta poslanci v tem oziru oddala zadovoljive odgovore, je župan Juvan z navdušenim nagovorom zaključil sijajno uspeli shod.

Shod na Rečici.

Iz rečičke in sosednih župnij so prihiteli pristaši S. K. Z. v Rečico, da slišijo svoje poslance. Pri g. Prisanu se je vršil shod. Predsedoval je vrloznani župan rečički g. Rekun. Najprej dobi besedo državni poslanec dr. Korošec, ki razpravlja o programu S. K. Z., o štajerski in Narodni stranki ter posebno med vseboanim smehom osvetljuje narodni program celjske Narodne stranke. Poslanec dr. I. Benkovič pa je v temeljitem govoru razpravljal delovanje naših poslancev v državnem zboru. Ko so kmetje stavili vprašanja zaradi lovske in gozdne postave in je dr. Korošec na to povoljno odgovoril, izrekla se je našim poslancem in S. K. Z. zaupnica in g. župan je zaključil prav lepo obiskano zborovanje.

Navdušenje za S. K. Z. in njen program napreduje na Spodnjem Štajerskem. Zato pa še nadalje krepko na delo!

Politični ogled.

— Cesarske vaje na Koroškem so se vršile severno od Drave med Osojskim jezerom in Velikovecem od 2. do 7. septembra pod vodstvom nadvojvoda Franca Ferdinanda. Vaje so bile podobne pravi bit-

ki, preskrbovanje vojaštva in živine je bilo vojno. — Cesar se je pripeljal v Celovec dne 4. t. m. Povsod, koder se je vozil, so ga množice živahno pozdravljale. Po običajnem pozdravu se je vladar takoj podal v glavno taborišče. Moštvo je spočetka veliko trpelo vsled vročine in dolgotrajnih pohodov, pozneje pa vsled mrzlega vremena in nalive. V petek je bil pri glavni vojni na celi črti zmagovit tretji voj. Pri letošnjih vajah se strogo ravna po japonskem načinu, da prikrivajo vsa povelja. Nobenemu poveljniku ni znano kretanje sosednih čet. — Vojno ministristvo je razglasilo, da so vse vesti o smrti vojakov pri letošnjih manevrih neresnične in samo izmišljotina židovskega in socialdemokratskega časopisja. Ko je cesar o teh lažeh zvedel, je bil zelo vzlovoljen. Židovsko časopisje, je zato napadalo letošnje manevre, ker je bil vodja istih nadvojvoda Franc Ferdinand, katerega židi ne marajo, ker je katoliškega mišljenja. S tem so mu hoteli spodkopati ugled pri ljudstvu.

— Iredenta je med avstrijskimi Italijani društvo, ki deluje na to, da bi spravila Trst, Istro, Dalmacijo, Gorico in Južno Tirolsko, kjer prebiva nekaj Italijanov, pod italijansko kraljestvo. Ta Iredenta je delala naši avstrijski vladi mnoge preglavice in vlada je začela v nekaterih slučajih nastopati proti nji. V zadnjih dveh mesecih pa so si avstrijski politiki dvakrat prav globoko oddahnili. Bilo je to prvič, ko je naš zunanji minister baron Aehrenthal obiskal italijanskega ministra za zunanje zadeve Tittonija v Desio, in drugič, ko je Tittoni vrnil Aehrenthalu obisk na Semerniku. Vse si je oddahnilo olajšano, češ, sedaj so naše razmere z Italijo urejene, sedaj se ni bati več vojske s tem sosedom. Zlasti iredentistom so baje sedaj zamašena usta, sploh je iredenta mrtva — se je glasilo. No, po velikem veselju je prišlo zopet trezno spoznanje in marsikdo se je zopet domislil one stare resnice, da se prijateljstva med narodi ne sklepajo v sejah kakih diplomatov, marveč zunaj, v širokem toku narodnega življenja. Oglasil se je tudi stari avstrijski politik, bivši minister in osebni prijatelj cesarjev, baron Chlumecky. V zadnji „Österr. Rundschau“ razmotriva vprašanje, ali je iredentizem res mrtev ter prihaja do zaključka, da iredentizma v italijanskem narodu sestanka ministrov nista spravila v grob, da še živi in — dela!

Podlistek.

Kako so se slovenski kmetje upirali grajščakom.

(Predaval Marko Kranjc pri Sv. Juriju ob Ščavnici.)

Vsakdo od vas je že čul o onih hudih časih, ko še slovenski kmet ni bil samsvoj, ampak ko je še zdihoval pod težkim grajščinskim gospodstvom; ko so imeli vse pravice le visoki gospodje, grofi, grajščaki in baroni, kmetje pa so morali plesati tako, kakor so hoteli ti nemški gospodje, ki so kmečko ljudstvo strahovali s svojih visokih gradov.

Po vsej slovenski zemlji so razširjene zgodbe in povesti, resnične ali izmišljene, o neusmiljenih nemških grajščakih in njihovih oskrbnikih. Stare babice in dedeki pripovedujejo radovedni mladini o grajščinskih gospodi, o roboti, desetini in drugih nadlogah, ki so trle kmeta.

Možje, ki še pomnite preteklih 60 let, ste doživeli zadnji konec odvisnosti kmeta od grajščaka. Vi še dobro veste, da kmet pred 60 leti davka ni plačeval v denarju naravnost državi, ampak domačemu grajščaku. V grad je hodil na raboto, tja je vozil zrnje in vino, ki mu ga je oskrbnik lahko takoj izlil, če se mu ni zdelo dosti dobro in čisto, in moralo se je pripeljati drugo. Dobro še pomnite, kako so prileteli grajščinski hlapci na vaše dvorišče, kjer so naglo prešli preplašene goske in prijeli vsako deseto žival, in kako so pobrali vsak deseti snop s polja.

Tako je bilo še pred 60 leti; zdaj hvala Bogu vsega tega ni več. Danes plačuje zadnji človek svoje krajcarje naravnost vladi, zato pa dobiva pravico, da sme tudi kaj vmes govoriti, da lahko vpliva na

vlado. Vladarska moč se prenaša na ljudstvo. Zadnji konec tega razvitka je splošna volilna pravica, ki se je vpeljala lansko leto. Zdaj so splavale zadnje pravice bogatašev in plemenitnikov po vodi in ne dobi jo nikoli več.

Kaj ne, velik razloček je opaziti v kmečkih bremenih, pravicah in dolžnostih za zadnjih 60 let, ki jih lahko pregledamo z lastnimi očmi in z lastnimi izkušnjami?

Kam se le pridemo, če posežemo še bolj nazaj, če si ogledamo dobo, v kateri je živel naš kmet pred 200, 300, 400 leti!

Razloček med sedanjimi razmerami in tedanjim kmečkim stanjem bo vsekakor še večji. Tam bomo videli še hujše in neznosnejše razmere, ko pred 60 leti, videli bomo strašno moro, ki je tlačila slovensko kmečko ljudstvo.

Doba pred 200, 300, 400 leti je bila strašna doba, ki je rodila nešteto solz in vzdihov. Bili so to časi, ko je slovensko kmečko ljudstvo kakor črna živina služilo in tlačano grajščakom, od druge strani pa ni bilo nikdar varno pred Turki, ki so prihrumeli leto za letom, pomorili in požgali vse, kar se je dalo, mladino pa odvajali seboj na Turčijo, poleg tega pa so tlačile ljudstvo še druge hude nevolje, povodnji, kuga, lakota, kobilice.

Oglejmo si to nesrečno dobo natančneje; videli bomo, kako hudo se je godilo v tistih časih našim kmečkim prednikom in kako so poskušali rešiti se tega neznosnega stanja.

Kmet takrat ni bil samsvoj gospod, kakor danes, ni bil lastnik zemlje, ki jo je obdeloval, ampak pravi gospodar zemlje je bil grajščak, kmet pa je bil le zato na svetu, kakor si je mislil grajščak, da gospodi zastonj obdeluje zemljo.

Pa ni bilo dovolj, da je obdeloval kmet grajščaku zemljo na kmetiji, kjer je bival, še v grad je

moral hoditi delat, bodisi sam kot delavec ali pa z živino in to po dva, tri, včasih še več dni na teden. To je bila rabota. Na raboti so ravnali s kmetom strahovito hudo; če je zamudil kmet ali zakrivil kaj drugega malega, takoj je pel po hrbtu bič ali batina, ali pa so ga zaprli v globoke grajske ječe; posebno prevzetni grajski oskrbniki so bili ljudje brez srca in so ravnali s kmetom hujše ko z zadnjim grajskim psom.

Navadno so bili grajski oskrbniki kmečki sinovi, ki so se z vsemi štirimi priplazili do svoje službe. Pa mislite, da so se zdaj kaj spomnili svojih kmečkih bratov in jim skušali vsaj nekoliko olajšati težko breme? Kaj še?

Kakor se tudi dandanes mnogokrat zgodi, da prikobaca kak kmečki sin za eno stopnjo višje kot njegov oče, pa že ne ve, kako bi pokazal svetu, da ni več priprost kmet in se mu še skoro vredno ne zdi, da bi govoril s kmetom, tako so tudi ti grajski oskrbniki mislili, da so že pol boga.

Da bi kmetom še bolj nagajali, so tirjali raboto več dni po vrsti nalašč ravno ob tistem času, ko delo najbolj pritiska, postavim o spomladanski kopji v vinogradih; tako je kmetu delo zmirom zastajalo, pridelkov je bilo malo in kar nič se ne sme čuditi, če čujemo v tistih časih večkrat o hudi lakoti.

Pa še več je hotel nemški grajščak od našega kmeta. Od vseh pridelkov mu je moral dajati deseti del: vsak deseti snop, vsak deseti čeber vina itd. je bil grajščakov.

Tudi pri desetini se je kmetom pogosto hudo prizadevalo. Da bi kmet ne goljufal in snopja ne skril, je dostikrat tirjal grajščak, da mora kmet pustiti vse na njivi, dokler ne pride desetinar in ne pobere svojih desetih snopov.

(Dalje prihodnjik.)

Razloček med prej in sedaj je le ta, da ga sedanja italijanska vlada ne podpira tako očitno, kakor poprejšnja. Irendentizem bo živel, dokler ga ne stisne za grlo močna avstrijska roka vsaj pri nas.

— **Anglija in Rusija** sta sklenili medsebojno pogodbo za slučaj vojne s kako drugo državo. Z ozirom na to se bosta v kratkem sešla ruski car in angleški kralj v Finskem morju.

— **Amerika proti Japonski.** Zjedinjene severo-ameriške države so vzele od Rusije v najem noviško luko, ki leži severno od Japonske in južno od Vladivostoka. Američani bodo tam naredili postajo za svoje ladje. To je naperjeno proti Japonski.

— **Vzhodna Azija.** Kakor vsa znamenja kažejo, ne bode mogla Japonska v miru veseliti se pridobitve zadnje vojske z Rusi. Že tako precej zaposlena vsled zasedanja Koreje, zapletla se je Japonska v zadnjem času v diplomatski boj s Kitajsko. Povod je dalo rodovitno ozemlje Kvanto, med reko Jalu in Mandžurijo ležeče, ki šteje milijon prebivalcev, približno polovico Korejcev, polovico pa Kitajcev. To ozemlje je bilo sporno že pred rusko-japonsko vojno, vendar pa sta se Koreja in Kitajska na ta način pobotali, da ste izvrševali tam nekako skupno gospodstvo. Za časa zadnje vojske je pa Koreja iz tega ozemlja svoje čete umaknila in prepustila polje Kitajski. Ko so se pa Japonci po sklepu mira polastili Koreje, so v imenu te posegli tudi po tem spornem ozemlju in poslali tja svoje uradnike, katerim so v varstvo pridobili malo vojaško posadko. Vendar pa Kitajsko tega izziva ni mirno utaknila v žep, ampak tudi čete tja odposlala in tako povzročila v Tokiju jako neprijetno iznenađenje.

— **Na Kitajskem** se je pričelo nevarno gibanje proti vladajoči cesarski rodbini iz rodu Madžu.

— **Turško-perzijski spor.** Dolgo časa že traja nesoglasje med Turško in Perzijo. Turška, ki je itak že zapletena v sto in sto neprilik, ki je preprežena z vednimi boji in nemiri, se je zamotala v nov neprijeten položaj, in sicer v Mali Aziji. Glavni vzrok te nove neprilike je mali kos zemlje na turško-perzijski meji. Perzija si lasti zemljo brezpogojno za se, Turčija pa zopet trdi, da je isti kraj njena last. Skušalo se je že, da se vladi pomirita z lepa, kar se pa seveda ni posrečilo. Zato ste skušali nasilno se polastiti krajev, radi katerih je nastal spor. Perzija je poslala na meje večje oddelke vojaštva pod prevezo, da kaznuje neke uporne rodove. Tu pa je trčila s turškimi vojaki, ki so bili tudi v bližini. Ker se pa Perzija ni nadejala, da bi bilo v onih krajih tako močno turško vojaštvo, je bila potolčena in njeni vojaki so se morali umakniti nazaj. Pri tem, ko so se umikali, pa so požgali vse vasi, radi katerih je nastal mejni prepir. Turški vojaki so nato zasedli opustošene kraje, katerih mirni prebivalci so zbežali v gore, da si tako ohranijo vsaj življenje. Ta slučaj je turško-perzijski spor še povečal in poostiril in lahko se pripeti, da pride med obema državama še do občutnejših prask, posebno ker bi Perzija le težko pustila, da si prilasti Turčija obmejne kraje. Isto tako tudi Turčija ne sme odnehati, saj je vendar Mala Azija glavna njena moč in njeno središče.

— **Nemiri v Perziji.** V zadnjem listu smo poročali, da so revolucionarji v Perziji umorili velikega vezirja (ministrskega predsednika) Ali Asgar Khan. Evropski listi ga vsi hvalijo, da je imel resno voljo vladati s pomočjo državnega zbora. Ker so pa v parlamentu sedeli možje, ki so hoteli kar na mah preobrniti vso državo in ker se nahaja vse polno strank in verskih sekt, proti katerim se je moral ministrski predsednik boriti, mu je to nakopalo sovraštvo in punt. Ti anarhisti prekucahi so se večinoma izšolali v sosednji Rusiji. Vsled umora so nastali v Perziji hudi nemiri in bati se je, da bodo jednake razmere, kakor v Maroku.

Mala politična naznanila.

Dne 4. septembra. Včeraj se je zaročil veliki knez Nikolaj, carjev brat, s hčerko angleškega kralja. — Irči so imeli v glavnem mestu Dublinu velik shod, na katerem so zahtevali samostojnost Irske. — Nov volilni red za Goriško je cesar potrdil.

Dne 5. septembra. Danes je sprejel v Marijinih varih angleški kralj Eduard sem došlega ruskega zunanjega ministra Izvolskija v avdijenci. — Danes ste došli v Trst dve japonski vojni ladiji „Tsukuba“ in „Chutose.“ Poveljuje jima podadmiral Ijima. — V angleški Indiji vno. Neki Indijec je umoril angleškega uradnika.

Dne 6. septembra. Mesto Kočevje je izvolilo naučnega ministra Marcheta za častnega meščana. — V Kodanj sta dospeli ruska carica vdova in angleška kraljica. — Na Ruskem v Rostovu so prijeli šest japonskih častnikov, ki so potovali po Rusiji kot igralci nekega cirkusa in volunirli.

Dne 7. septembra. Danes se je začela velika slavnost na Velehradu, katere se je tudi udeležil naš poslanec g. Pišek. Najprej je zborovala katoliška mladina. Zvečer so imeli kmetje svoj slavnostni spreved. — Zaradi nemirov na vseučilišču v Lvovu je bilo obsojenih osem maloruskih dijakov na mesec dni ječe. — Nemški cesar Viljem gre sredi novembra v London. — Danes je došel srbski ministrski predsednik Pašić k našemu zunanjemu ministru Aehrenthalu na Semernik, da se pogovorita o trgovinski pogodbi. — V Kini v mestu Kingtung so izbruhnili nemiri. — V Kodanj na Danskem je danes dospel grški kralj. Na kolodvoru so ga sprejeli:

danski kralj in kraljica, angleška kraljica in ruska carica vdova.

Dne 8. septembra. Danes je imela Zveza čeških katoliških kmetov pet shodov. Prihodnje nedeljo bo velik shod na Hradcu. — Član magn. zbornice Tomažič je izjavil, da bo sedaj na jesen sklican hrvatski sabor, da ga vlada razpusti. Na spomlad bodo razpisane nove volitve. — Danes se je začelo v Belgradu zborovanje srbskih kmetov. Udeležilo se ga je 6000 kmetov. — Danes se je pripeljal cesar iz manevrov v Schönbrunn.

Dne 9. septembra. Danes je začel zborovati nižjeavstrijski deželni zbor. — Na Kitajskem so uporneži prodrli v mesto Fatgšang in pomorili vse uradnike. — Korejci se trdovratno upirajo Japoncem. Tupatam izbruhne vstaja. Vsakega Japonca umorijo, če ga dobijo samega. Nameravajo tudi razdreti brzojavne in telefonske naprave.

Dne 10. septembra. Delavstvo v Budimpešti je sklenilo na dan otvoritve parlamenta priti s splošno stavko in v njej toliko časa vstrajati, da vlada predloži volilno preosnovo. — Pri današnji otvoritvi deželnega zbora dalmatinskega je vladni zastopnik razložil program vlade glede izboljšanja gospodarskega stanja Dalmacije, za kar je sedaj določenih 14 milijonov. — Šah je sestavil novo ministristvo. — Prebivalci otoka Samosu ne marajo nobenega kneza, katerega bi imenoval turški sultan. Nov imenovani knez bo šel z vojaki nad nje. — Jutri se začnejo na Dunaju nagodbena pogajanja. — Na Ruskem se zopet pogosteje pojavljajo umori in napadi.

Nemiri v Maroku.

Zdaj se v Moroku odigrava zanimiva igra. Južne pokrajine so za odločnega Muley Hafida, Fez, prestolnica maroška in še nekaj drugih mest pa za dosedanjega Abd-el-Aziza. Na strani Abd-el-Azizovi so v prvi vrsti mohamedanski svečeniki, razlagavci korana, pravniki (uleme). Uleme za energičnega Muley Hafida ne narajo. Prepričani so, da bodo lažje izhajali z Abd-el-Azizom, ki je že kakor vosek v rokah svojih svetovalcev. In ti so zdaj nad njim omejeno vladali. Zdaj pa je treba, da gre Abd-el-Aziz z vojsko na brata Muley Hafida. Toda to stane denar. Maroške blaginje so prazne, bogata pomorska pristanišča pa zdaj plačujejo carino Muley Hafidu. Uleme so zato Abd-el-Aziza pregovorili, da poizkusi najeti posojilo na Francoskem. Kako da so se obrnili na Francijo in ne na Nemčijo, ki vendar nasprotuje Francozom in bi bila pripravljena ščititi samodržstvo sultanovo nasproti francoskim osvajalcem? Na vsak način je to velik uspeh francoske diplomacije, ako Abd-el-Aziz najame posojilo v Franciji, kajti potem je od nje tako odvisen, da se ne bo nikoli več rešil francoskih zanj, ki ga bodo opredelile od vseh strani. Na drugi strani se čuje, da tudi Muley Hafid računa kolikortoliko na Francosko. So tudi listi, ki trdijo, da francoska vlada sama marljivo neti razpor med Maročani. Na vsak način se bo pokazalo v kratkem, kako bo Francoska znala izrabiti maroški konflikt.

Poroča se iz Casablance: Dne 2. t. m. sta dva rodova domačinov pripravljala skupni napad na francoski tabor in mesto. General Drude je ob 5. uri zjutraj poslal nadnje eno pehotno kolono, eno baterijo in oddelke pogorskega topništva. Sovražni jezdec so zbežali. Naenkrat v oddaljenosti 6 kilometrov od francoskega tabora je sovražnik dobil ojačenje ter se jel bližati taboru. Poveljnik kolone je dal povelje začeti s topniškim ognjem. Sovražnik pa je vzlic temu naraščal in jel Francoze obkrožati. Nad generalni štab se je vsula ploha krogelj. General Drude je ukazal umikanje, medtem ko je topništvo sovražnika, ki se je taboru približal na 1500 metrov, izkušalo zadrževati. Ob 3. popoldne so vse čete bile v taboru. Boj je trajal štiri ure in se je raztezal 10 kilometrov na dolgo. Francoski poizvedovalni oddelki so na svojem umikanju napravili četverokot. Maročani so se s predrzno hrabrostjo vrgli na nje in so vzlic silnemu ognju svoje mrličje potegnili iz bojne vrste ter jih vzeli s seboj. Maročani četverokotov niso mogli zlomiti, ker so francoski topovi na nje streljali. Francozi so oddali več kot 5000 topniških strel in na Maročana.

Casablance, 7. septembra. Več maroških plemen je prosilo generala Drude za mir. Dobili so do 8. časa, da se udajo. Bržkone ima ta prošnja samo namen, da pridobijo čas za nove napade.

Pariz, 9. septembra. Francoska bo zahtevala za vso svoje čelo v Maroku od maroške države odškodnino.

Casablance, 9. septembra. Premirje je preteklo, vendar se nove praske ne začnejo, ker je general Drude zbolel.

Casablance, 10. septembra. Novi sultan Muley Hafid izjavlja, da je Evropejcem prijazen.

Razne novice.

* **Imenovanje.** Za stolnega dekana je imenovan preč. g. kanonik dr. Ivan Mlakar v Mariboru. Iskreno čestitamo!

* **Spremembe v frančiškanski provinciji.** Ljubljana: P. Aleksander Vavpotič, organist, P. Dominik Nabernik, subsidiarij, P. Benvenut Winkler, kaplan. — Sveta gora: P. Marijan Sirca, vikarij. —

Novomesto: P. Hubert Marovič, P. Pavel Potočnik, učitelj. — Kamnik: P. Ananija Vračko, P. Arhangelj Appej, katehet. — Pazin: P. Sigmund Zega, P. Oto Kocjan. — Nazaret: P. Klement Grampovčan, vikarij, P. Fructuoz Frank, pomožni učitelj. — Brežice: P. Emerik Landergott, vikarij in magister novincev, P. Fulgencij Trafela, P. Bernard Jamar. — Gorica: P. Adolf Cadež, P. Vinčenčij Kunstel, lektorja gimnazije, P. Ferdinand Zajec, organist, P. Leonard Kalac. — Maribor: P. Marijofil Holeček, kaplan. — Sv. Trojica: P. Elekt Hamler, vikarij in kaplan, P. Krizostom Wester, P. Efreim Feinig, P. Krizogon Tischler. — Brežje: P. Hieronim Knoblar, P. Teofil Zajec. — Za Vič so odločeni: P. Avgustin Čampak, superijor in župni upravitelj, P. Kajetan Kogej, katehet, P. Teodor Tavčar, kaplan, V. Kajirot kot misijonar: P. Evgen Stanet.

* **Županski shodi.** Gospod državni poslanec F. Pišek naznanja, da so dne 11. m. m. v njegovem okraju zbrani župani sklenili, imeti vsake tri mesece takozvan županski shod, na kojem se bodo razpravljale razne za župane važne stvari. Na takih shodih se bodo šle naši župani v medsebojnem pouku izpopolnjevali, tako da bodo v resnici mogli vršiti one velike in odgovorne dolžnosti, ki so jih s svojim dostojanstvom prevzeli. — Naj bi našel gospod državni poslanec mnogo posnemovalcev! V vsakem volilnem okraju naj bi se vršili redni županski shodi!

* **S šole.** Petrazredni ljudski šoli v Poljčanah in v Trbovlje-Vode se razširita v šestrazrednici. — Za nadučitelja je imenovan: v St. Vili pri Ptuj Ivan Hauptman, učitelj v Vurberku; v Laškem trgu Mat. Hötzl, nadučitelj v Storah. Kot def. učitelji, oziroma učiteljice pridejo: v Laški trg Marija Fink iz Kindsberga, v Teharje tamošnja suplentinja Viktorija Kosi, na Vranksko tamošnji supleni Jož. Bizjak, v Trbovlje Gustav Vodusek ml. iz Trbovlje-Vode, v Selnic ob Dravi tamošnja suplentinja Olga Juvanič, v Zg. Polskavo tamošnji začasni učitelj J. Rainer, k Sv. Vencslju tamošnji začasni učitelj Jurij Železnik. Prestavljena je def. učiteljica Herm. Stritar iz Braslovč v St. Vid pri Grobelnem.

* **Učiteljska mesta.** Razpisana so: v Vitanju okolica (II. pl. r.) mesto učiteljice, in v Zrečah mesto učitelja in učiteljice do 30. t. m.

* **Spremembe pri davkarjih.** Prestavljeni so: davčni asistenti (prej so se imenovali davčni pristavi) K. Schmidt iz Ptuja, v Mpran, Fr. Kosar iz Ormoža v Rogatec, Jos. Sprach iz Hartberga v Celje, Ignac Ozvatič iz Lipnice v Konjice, Karl Bernard iz Rogatec v Kozje, Fr. Pichler iz Brežic v Slovenjgradec, davkar R. Krašovic iz Kozjega v Laški trg, davčni oficijal Fr. Topolnik iz Kozjega v Oberzeiring.

* **Tržne vesti.** Zadnjič smo poročali o hipnem dvigu na berolinski in newyorški borzi, in omenili, da utemeljujejo ta dvig s slabim vremenom itd. Kakor pa se je pokazalo, je bil to le borzni manevar, navadni švindeli, ki je imel namen napolniti žepu malemu številu spekulantov s tem, da so se po jako dobri ceni iznebili blaga, ki jih je začelo tiskati. Dva dni potem se je povdarjalo, da se je vseskoz dobro spravila žetev in da je letina dobra. Najbolj značilno pa je bilo, da so cene zopet padle v Berlinu in New Yorku. Naši borzijanci so prvi hip bili presenečeni in niso vedeli kakšni pomen ima berolinski padec ali potem se jim je zabliskalo po možganih in začeli so tirati cene navzgor, kakor da bi se bližala lakota. Medtem pa, ko so berolinski bratci spravili masten skupiček in cene zopet znižali, se naši borzijanci branijo in le počasi kakor polži lezejo nazaj, in če le morejo, se ustavijo. Tudi ogrski poljedelsko ministrstvo si preganja dolg čas s tem, da razglašajo neko statistiko, s kojo ceni svetovno letino; zaloge starega blaga in bodoče zahteve. Mažari so veliki umetniki, znajo celo to, kar drugi ne, da pa so zelo slabi preroki je itak znano, in istina jih potem vselej postavi na — laž. Tako jih bode tudi letos. Smešno je ceniti žetev Avstralije ali Argentinijske sedaj, ko še niti v klasju ni, ali ko medtem časom lahko priženejo borzijanci cele regimente miši in pa podgan ali pa trume mrčesa in golazni na polja, ako bo kazalo, kakor so to letos na Ogrskem delali. Ali ogrski vsevedeži cenijo tudi zaloge in pa bodoči konzum. Prve se sploh ne dajo določiti in konsum je podvržen velikim spremembam, torej nam ponujajo Mažari le otročarija. Pogledajmo si sedaj, kako se je vrtela kupčija. Promet je jako majhen, ker konsum in kupčija nočeta poseči po dragem blagu, lastniki pa se drže visokih cen in neradi popuščajo. Ti lastniki pa nikakor niso prva roka ampak druga. Po kakih cenah pa so ti dobili blago v roke, seveda ne znamo, saj tega javnosti ni treba vedeti, kako udirajo ubogega kmeta. To si pa sicer lahko mislimo. Jako bi se motili, ako bi z ozirom na današnje visoke cene sklepali, da je pridelovalec, posebno manjši, se znebil blaga po visoki ceni. Dražje je že prodal, ali glavni dobiček ne zleže njemu v žep, ampak drugi roki — židu. Ako naš kmet svojih par vreč drago proda ali ceno drži, s tem pač ne uravnava cen na žitnem trgu in se ne more reči, letos je kmetovalec lahko vesel, njegov pridelek ima dobro ceno. Ima je res, ali ne v pravi meri za kmetovalca, ampak za koga drugega. To je resnica. Kruh se je letos jako podražil v škodo velikanski množici konsumenta, a v korist malemu številu. Kakor smo omenili, je promet majhen, cene večinoma stalne, istotako tendenca. Vendar cene in tendenca so le enostranske, se ne opirajo na resnično kupčijo, ker konsum kupi le to, kar mora kupiti, na zaloge sploh ne misli. Pšenica